

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ncı maddeleri gereğince **Sağlık Bakanı Kemal MEMİŞOĞLU** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Gülcan KIŞ

Mersin Milletvekili

Kadınların bedenleri, yaşamları ve üreme tercihleri üzerindeki kararları özgürce alabilmeleri, modern, eşitlikçi ve bilim temelli bir sağlık sisteminin en temel göstergelerindedir. Anayasa'nın 56. maddesi uyarınca devlet, herkesin sağlıklı bir çevrede yaşamasını ve sağlık hizmetlerinden eşit biçimde yararlanmasını güvence altına almakla yükümlüdür. Ancak son yıllarda kadın sağlığına ilişkin temel hizmetlerin kamusal erişilebilirliği konusunda ciddi sorunlar yaşandığı açıkça gözlenmektedir.

2024 yılında ilan edilen "Aile Yılı" uygulamaları çerçevesinde, kadın sağlığı hizmetlerinin içeriğinde ideolojik yönlendirme eğilimlerinin, hizmet sunumunda ise piyasalaşma baskısının öne çıktığı dikkat çekmektedir. Aile sağlığı merkezlerinde uzun süredir doğum kontrol hapsi, RİA (spiral) ve kondom gibi temel kontraseptif araçlara erişimin zorlaştığı, kimi bölgelerde bu hizmetlerin tamamen durdurulduğu yönündeki şikayetler yaygınlaşmaktadır. Bu durum, aile planlaması birimlerinin işlevsizleşmesiyle birleştiğinde, özellikle düşük gelirli kadınların sağlık hakkını doğrudan ihlal etmektedir.

HPV aşısı gibi kanserle mücadelede hayati öneme sahip koruyucu sağlık hizmetlerinin hâlen sınırlı yaş gruplarıyla kısıtlı kalması; kürtaj sonrası danışmanlık ve acil kontrasepsiyon hizmetlerinin bazı kamu kurumlarında sunulmaması; kadınların özel sağlık kuruluşlarına yönlendirildiği vakalara dair yeterli veri ve izleme mekanizmalarının bulunmaması; Türkiye'de kadın sağlığı alanında kamunun geri çekildiğini ve bu boşluğun piyasayla doldurulmaya çalışıldığını göstermektedir.

Kadınların kamusal sağlık kurumlarında maruz kaldıkları ayrımcı tutumlar, toplumsal cinsiyet rollerine dayalı sorular veya yönlendirmeler ise hizmetin tarafsız ve bilimsel niteliğini zedelemektedir. Tüm bu tablo, sağlık hizmetine erişimde gelir, bölge, yaş veya medeni durum

temelinde eşitsizlikleri derinleştirmekte ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmeleriyle de açıkça çelişmektedir.

Bu nedenle, kadınların anayasal güvence altındaki sağlık hakkının korunması; hizmet sunumundaki eksikliklerin şeffaf biçimde ortaya konulması; ve Sağlık Bakanlığı'nın bu alandaki politika, bütçe ve planlamalarının kamuoyuna açıklanması amacıyla aşağıdaki soruların yanıtlanması büyük önem taşımaktadır.

1. "Aile Yılı" kapsamında kadın sağlığı ve üreme sağlığına ayrılan toplam bütçe ne kadardır? Bu bütçenin önceki yıllara göre değişimi nedir?
2. 2023 ve 2024 yıllarında Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülen üreme sağlığına ilişkin bilgilendirme kampanyalarının sayısı, kapsamı, uygulandığı iller ve hedef gruplar nelerdir? Her bir kampanyaya ayrılan bütçe ne kadardır?
3. Son bir yıl içinde Aile Sağlığı Merkezlerinde doğum kontrol hapı, spiral (RİA), kondom ve benzeri kontraseptiflerin tedarikinde yaşanan eksikliklerin kapsamı nedir? Hangi illerde bu eksiklikler daha yoğun yaşanmıştır?
4. HPV aşısının tüm yaş gruplarına ücretsiz ve yaygın olarak sunulması yönünde Bakanlığınızın herhangi bir planı veya takvimi mevcut mudur?
5. Kamu kurumlarında acil kontrasepsiyon ve kürtaj sonrası danışmanlık hizmeti sunulmayan sağlık kuruluşu sayısı kaçtır? Bu hizmetlerin yaygınlaştırılması amacıyla yürürlükte olan veya planlanan bir eylem planı var mıdır?
6. Kamu sağlık kurumlarından özel sağlık kuruluşlarına yönlendirilen kadınlara ilişkin bir istatistiki veri tutulmakta mıdır? Kadınların bu hizmetler için kendi bütçelerinden yaptığı harcamalara dair bir araştırma veya rapor çalışması mevcut mudur?
7. Sağlık personelinin kadın hastalara "neden çocuk yapmıyorsunuz?" veya "neden evli değilsiniz?" gibi ifadelerle kişisel yargılarda bulunduğu ilişkin iddialar hakkında Bakanlığınızca herhangi bir denetim, inceleme veya disiplin soruşturması yürütülmüş müdür?
8. 2024 yılı Haziran ayından 2025 yılı Haziran ayına kadar kamu kurumlarında doğum kontrol yöntemleri temin edilemediği için geri çevrilen kadın sayısı kaçtır?
9. Kadın sağlığı hizmetlerinin piyasalaşması ve özel sektör ağırlıklı hale gelmesi Bakanlığınızın sağlık hizmeti sunma sorumluluğu ile nasıl bağdaşmaktadır?
10. 2025 yılı itibarıyla kadın sağlığı hizmetlerinin güçlendirilmesi amacıyla planlanan yeni bütçe kalemleri, altyapı yatırımları veya sağlık personeli planlaması var mıdır?